

LIETUVOS
POLITINIŲ
KALINIŲ IR
TREMŲINIŲ SAJUNGOS
SAVAITRAŠTIS

TREMŲINIUS

2002 m. birželio 20 d.

Nr. 25 (503)

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

Paminėta Gedulo ir vilties diena

Prieškario laikinoji sostinė iškilmingai paminėjo Birželio 14-ąją. Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje skambėjo A. Paulavičiaus vadovaujamo politinių kalinių ir tremtinių choro "Ilgešys" atliekamos dainos, koncertavo "Žiburio" vidurinės mokyklos folkloro ansamblis. Arkikatedroje bazilikoje šv. Mišias už gyvuosius ir negrįžusius iš Sibiro platybų aukojo Kauno arkivyskupas metropolitas S. Tamkevičius. Buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai tą dieną grupelėmis apsilankė geležinkelio stotyje, iš kur rytų link judėjo skausmo perpildyti ešelonai, pabuvojo Kryžių kalnely prie VI forto, prie memorialo Petrašiūnų kapinėse.

Mitingo metu kalbėjusieji prisiminė anas sunkias dienas, padėkojo Apvaizdai, kad sergėjo juos ir leido išvysti savo kraštą. LPKTS Kauno skyriaus pirmininkė I. Vilčinskienė kalbėjo savo ir likimo brolių vardu apie šiandienines gyvenimo realijas. Ji pareiškė protestą dėl Seime priimto įstatymo pataisos, kuria numatoma, jog privatūs asmenys, valstybės vėliavą

Vyriausybės numatytais išskirtinėmis dienomis gali kelti savo nuožiūra. Šią pataisą politiniai kaliniai ir tremtiniai priima kaip tautinės savimonės ištrynimo faktą, kurį Seime inicijavo liberalas G. Steponavičius.

Kaip parodė Gedulo ir vilties dienos renginiai, šiemet

labai nedaug buvo iškelta tautinių vėliavų, perrisėtų juodais kaspinais. Tad įstatymas suveikė: jei nebūtina, vadinasi - nereikia! Tokie ir panašūs įstatymai priimami labai neatsakingai, tarsi būtų inspiruoti okupacinės valdžios. O juk taip neseniai dauguma dabartinių jaunuolių ėjo į mir-

tį nešini Vyčio, Gedimino stulpų ženklų ar pasipuošę trišpalve vėliava. Pamišę savus simbolius priimsime svetimus...

Renginiai, skirti Gedulo ir vilties dienai paminėti, vyko visuose Lietuvos miestuose ir miesteliuose.

Mūsų inf.

Iškilmų momentas Kauno karo muziejaus sodelyje

Jono IVAŠKEVIČIAUS nuotr.

1941 metų Birželio sukilimas - tautos valios išraiška

Keletą metų prieš Antrąjį pasaulinį karą Lietuva gyveno nepaprastai sudėtingomis ir labai nepalankiomis tarptautinio klimato sąlygomis. Žinomas Lietuvos, o vėliau lietuvių išeivijos literatas ir publicistas Bronys Raila yra užsiminęs apie Lietuvos fenomeną. Lietuvių tauta, atkūrusi valstybę, du dešimtmečius pajėgė ją išlaikyti, kultūriškai sustiprinti, tautinio gyvenimo lygį tiek pakelti, kad vienas užsienietis tai pavadino "gintaro šalies stebuklu". Tai rodo, kad tauta turi daug kūrybinių galių. Šis faktas nuteikia optimistiškai ir teigiamai veikia tuos piliečius, kurie daugiau ar mažiau yra kamuojami saviniekos sindromo.

Trijų didžiųjų kaimynių

valstybių politika Lietuvos atžvilgiu iš esmės niekada nebuvo draugiška. Maža to, jų politika tapo atvirai agresyvi. Vokietija atplėšė Klaipeidos kraštą. Lenkija ultimatumu mėgino lietuvius priversti pamiršti Vilnių. Tai labai skaudūs smūgiai mūsų tautinei savigarbai. Jie paliko pėdsaką tautos sąmonėje. Galiausiai nusikalstamo suokalbčio dalyvės - nacistinė Vokietija ir bolševikinė Sovietų sąjunga naujaip sukarpė Rytų Europos žemėlapi. Lietuva atiteko Sovietų sąjungai.

Buvo paleista tolydžio greitėjančiais sūkiais galinga sovietų demagogijos ir dezinformacijos mašina.

(keliami į 4 psl.)

Komunizmas atneša tik prievartą ir represijas

Penktadienį Vilniuje, kaip ir visoje Lietuvoje, paminėtos 61-osios masinių trėmimų pradžios metinės

Nepriklausomybės aikštėje minint Gedulo ir vilties dieną buvo pakeltos trys valstybės vėliavos su gedulo juostomis. Ceremonijoje dalyvavo Prezidentas Valdas Adamkus, Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas, premjeras Algirdas Brazauskas, Seimo, Vyriausybės nariai.

Kreipdamasis į susirinkusius Prezidentas V. Adamkus sakė: "Istorijos tiesą ir garbę gynėte jūs - Lietuvos tremtiniai ir partizanai, laisvės kankiniai ir disidentai".

Savo kalboje Seimo pirmininkas prisiminė Lietuvos gyventojų masinių trėmimų per sovietų okupaciją pradžią, kai tūkstančiais geležinių kilometrų kankindamiesi nuo troškulio ir ligų su raudančiomis moterimis ir kly-

kiančiais bei mirštančiais vaikais geriausi Lietuvos žmonės riedėjo į nežinomybę.

"Tremtį išgyvenusiųjų vyresniosios kartos žmonių sapnuose ir šiandien dunksi 1941-ųjų bei vėlesnių tremčių traukinių ratai, verčiantys pašokti iš miego ir lengviau atsikvėpti, kad ir tas vagonas, ir tas kalėjimas ant ratų, ir 4 nedidukai grotuoti langeliai, ir dūstantys be oro, be vandens lietuviai - tik košmariškas sapnas, dar, rodos, taip neseniai buvęs tikrove", - sakė A. Paulauskas.

Vėliau politikai, karininkai bei žiūrovai iškilminga procesija pajudėjo Lukiškių aikštės link, kur prie paminklėlio sovietinių represijų aukoms atminti taip pat buvo surengtas minėjimas.

(keliami į 2 psl.)

Aktualijos

■ Vidaus reikalų ministras J. Bernatonis Seime gynė policijos pareigūnų veiksmus, kai šie lankantis Kinijos prezidentui Dzian Dzeminiui Vilniuje ėmėsi veiksmų prieš piketuotojus.

Tuo tarpu premjeras A. Brazauskas ragino visuomenę nesikarščiuoti, o palaukti oficialių policijos tyrimo išvadų. Lietuvos centristai išplatino pareiškimą, kuriame teigiama, jog J. Bernatonis privalo atsisakyti, ir raginama kitas politines jėgas svarstyti interpeliacijos ministrui pareiškimo galimybes. Opozicinės Tėvynės sąjungos (LK) lyderis V. Landsbergis kritikavo teisėsaugos pareigūnų veiksmus prieš protestuotojus, pasitikusius į Vilnių atvykusį Kinijos prezidentą.

■ Rusijos Valstybės Dūma ketina priimti griežtą pareiškimą dėl Kaliningrado srities bei tos padėties, kuri gali susiklostyti, kai į Europos Sąjungą bus priimtos šio eksklavo kaimynės Lietuva ir Lenkija. Tėvynės sąjungos (LK) lyderis V. Landsbergis atmėta Rusijos atstovų reikalavimus išlaikyti buvusį režimą Kaliningrado srities gyventojams po to, kai Lietuva įstos į Europos Sąjungą. Rusijos politikai užmiršta, kad žemė apvali, sako jis.

■ Lietuva ir Lenkija smerkia Rusijos politikų iniciatyvą revizuoti Vilniaus perdavimą Lietuvai. Mūsų šalies politikai vadina provokacija Rusijos Valstybės Dūmos deputatų iniciatyvą revizuoti tarptautines sutartis, kuriomis remiantis prieš 60 metų Lietuvai buvo perduotas Lenkijos valdytas Vilniaus kraštas.

■ Prancūzijos konservatoriai per rinkimus didele persvara nugalėjo kairiuosius ir sutriuškino kraštutinius dešiniuosius. Tai atvėrė šalies prezidentui Žakui Širakui galimybę tvirtai sutelkti į savo rankas visą valdžią.

■ JAV kritikuoja Izraelio pradėtą sienos statybą ir pareiškė nepritarsiančios vienašaliams bandymams demarkuoti sienas, nenustatytas derybomis. Tuo tarpu Izraelio premjeras A. Šaronas lankydamasis Jeruzalės rajone, kur per sprogimą autobuse žuvo 17 žmonių ir daugiau kaip 30 buvo sužeista, pasmerkė šį išpuolį ir pažadėjo kovoti su palestiniečių teroristu.

Komunizmas atneša tik prievartą ir represijas

(atkelta iš 1 psl.)

Minint Lietuvos gyventojų masinių trėmimų per sovietų okupaciją pradžią vyko minėjimai prie Naujosios Vilnios geležinkelio stoties memorialo. Gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro kiemelyje dainavo populiarūs lietuvių etnografinės muzikos atlikėja Veronika Povilionienė, o vakare vyko koncertas Šv. Jonų bažnyčioje. Arkikatedroje bazilikoje buvo aukojamos šv. Mišios.

LPKTS pirmininkas P. Jakučionis prie buvusio KGB pastato esančio laikino paminklėlio aukščiausių šalies vadovų aki-vaizdoje išsakė buvusiems politiniams kaliniams ir tremtiniams bei visiems piliečiams opiausius klausimus:

“Šiandien visoje Lietuvoje skamba maldos žodžiai už nesugrįžusius. Dieve, neleisk tragedijoms pasikartoti. Dieve, neleisk žemei gimdyti tironus...”

Prieš keletą dienų, praėjusį šeštadienį, Utenoje vyko tremties dainų šventė “Leiskit į Tėvynę”. Šventė buvo labai graži. Dalyvavo keletas tūkstančių žmonių. Žiniasklaida nutylėjo: dar kartą pasitarnavo tam, kad būtų užmiršta tautos tragedija, jos istorija, ir tiems, kuriems “nepatogu” prisiminti okupaciją ir represijas. O mes nepamiršime ir kitiems neleisime pamiršti, nes Lietuva prarado milijoną žmonių.

Viskas prasidėjo nuo nusikalstamo Molotovo-Ribentropo pakto pasirašymo. Ir Antrasis pasaulinis karas, ir Lietuvos okupacija, ir Lietuvos gyventojų: lietuvių, žydų, lenkų, rusų ir kt., tragedija. Nei vienas okupantas nebuvo nei geresnis, nei švelnesnis. O buvo, pasak dainos, “viens raudonas kaip šėtonas, kitas rudas kaip šuva...” Dvi klastingos blogio, melo ir prievartos imperijos žlugo. Mes išlikome. Mes esame. Mes būsim. Nes kovojome už laisvę, teisybę, tikėjimą. Mūsų dvasios stiprybė – Dievas mus išgelbėjo, o klastos ir melo karalystės pražudė.

Fašistinis reichas Niurnberge pasmerktas, išrautas iš istorijos su šaknimis. Bolševikinis komunizmas tarptautinio Kongreso ir Tribunolo “Vilnius 2000” įvardytas kaip daugiausia žmonijai nusikaltimų padaręs per visą tūkstantinę žmonijos istoriją. Jis nužudė apie 100 mln. žmonių. Ir tai ne karo metu, kai ginamasi nuo išorės priešų, o kariaudamas prieš bendrapiliečius, nepaklūstančius žmogaus prigimčiai svetimai ideologijai. Nei Atila, nei Čingischanas, nei Pirmasis ar Antrasis pasauliniai karai tiek daug žmonių nėra išžudę. Nepaisant to, komunizmas iki šiol nesulaukia gėdingo galo. Komunistinės imperijos, neseniai apėmusios vos ne ketvirtadalį pasaulio, puvesiai vis dar skleidžia bjaurą dvoką, nuodija iš komunistinių režimų išsilaisvusių šalių politinę atmosferą penktųjų kolonų veikla. Lietuvoje penktoji kolona taip pat veikia.

Lietuva buvo pirmoji tarp sugriovusių pasaulinę blogio imperiją – Sovietų sąjungą. Lietuva pirmoji surengė tarptautinę visuomeninę antikomunistinę Kongresą ir Tribunolą. Lietuvai lemta būti priekyje tų, kurie siekia išrauti su šaknimis komunizmą, kaip labiausiai žmonijai nusikaltusią ideologiją, gimdančią totalitarizmą.

Kodėl vis Lietuva? Todėl, kad Lietuva yra viena iš labiausiai nukentėjusių nuo komunistinės diktatūros šalis. Mes, patyrę tremtį ir kalėjimus, nenorime, kad būsimoji karta patirtų panašius baisumus. O Vakarams tai neaktualu.

Kodėl mes šiandien viešiname komunistinio okupacinio režimo nusikaltimus ir akcentuojame siekį, kad komunizmo doktrina būtų pasaulyje visuotinai pasmerkta, nusikaltimai įvardyti, o nusikaltėliai nubausti griežtomis bausmėmis kaip genocido sumanytojai ir vykdytojai? Visa tai argumentuotai pagrįsta knygoje “Antikomunistinis Kongresas ir Tribunolo procesas”, kurią verta visiems įsi-

gyti ir studijuoti. Todėl, kad kasdien patiriame, jog Lietuvoje gyva komunistinio režimo sukurta ir palikta ir dabar Rusijos spec. tarnybų globojama penktoji kolona. Ji yra prasiskverbusi iki aukščiausių Lietuvos valdžios institucijų ir daro įtaką. Jos metastazės teisėsaugos struktūrose trukdo teismams vykdyti teisingumą genocido bylose. Trukdo nubausti KGB-istinius smogikus, klastingai ir žiauriai žudžiusius partizanus.

Seime teikiami ir svarstomi įstatymų projektai dėl valstybinių nukentėjusių pensijų suteikimo buvusiems KP vadovaujantiems darbuotojams ir asmenims, dirbusiems represinėse struktūrose. Siūloma panaikinti įstatymą dėl okupacijos žalos atlyginimo. Sulyginti NATO kariuomenių ir Sovietų sąjungos karininkų teises dirbti Lietuvos kariuomenėje.

– Taip kvestionuojamas sovietinės okupacijos faktas. Tos okupacijos lyg ir nebuvo... Gal ir 1941 m. birželio 14-osios nebuvo? Tai ne šiaip sau retorinis klausimas. Maskva kaip tik šią dieną – birželio 14-ąją rengia buvusių SSRS 15 valstybių jaunimo sporto varžybas. Tai ciniskas pasityčiojimas iš Lietuvą, Latviją ir Estiją ištikusios tragedijos atminimo.

Turime ne tik suklusti, bet ir ryžtingai pasipriešinti tokioms užmačioms. Tas pasipriešinimas – tai aktyvus ir sutelktas visų buvusių politinių kalinių ir tremtinių, laisvės kovų dalyvių ir partizanų dalyvavimas visuomeninėje ir politinėje veikloje. Parodėme ryžtą įveikti okupaciją, numesti vergijos pančius, privalome įveikti ir tos okupacijos padarinius, kuriuos jaučiame kiekviename žingsnyje.

Šis paminklas prie KGB rūmų pastatytas iš lauko akmenų, surinktų iš visos Lietuvos. Pastatytas prieš 10 metų kaip laikinas. Tikras paminklas turi būti Lukiškių aikštės centre. Tikrojo laukiame jau 10 metų. Šiandien buvę politiniai kaliniai įmontavo paminklinę lentą su užrašu, kad jis skirtas sovietinės represijos aukoms atminti. Mat žmonės jau nežino, kam šis kuklus paminklėlis pastatytas.”

Laiko pulsas

■ Pirmasis Kinijos prezidento Džian Džiaminio vizitas į Lietuvą tapo rimtu išbandymu ne tik šalies pareigūnams, bet ir eiliniams vilniečiams. Lietuvos sostinė dviem dienoms buvo tapusi mažuoju Pekinu blo-gaja to žodžio prasme: sutrikdytas eismas, apribota žmonių judėjimo laisvė, gausūs policijos kordonai. Kinų pareigūnų reikalavimas, kad Lietuvos valdžia padarytų viską, jog būtų užkirstas kelias bet kokiems protestams prieš Džian Džiaminį, įvykdytas su kaupu. Gausios policijos pajėgos dorėjo negausius Tibo to laisvės rėmėjus: buvo plėšomi plakatai, stumdomi žmonės, o labiausiai nesusipratę murkdomi veidu į purvą. Į konstitucinę teisę, garantuojančią minties, žodžio ir susirinkimų laisvę, buvo nusišluostytos kojos. Policijos komisarai aiškino, kad tokiu būdu buvo garantuotas Kinijos vadovo saugumas, tarsi taikūs piketo dalyviai būtų buvę aršūs Osamos bin Laden o pasekėjai.

■ Šalies prezidentas V. Adamkus pasipiktino neadekvačiais policijos veiksmais. Pasak jo, niekas nedavė įgaliojimų įvesti nepaprastą padėtį šalyje. Vėliau reikalų ministras J. Bernatoniš pažadėjo ištirti incidentus ir išsiaiškinti, kas šioje istorijoje buvo ne teisus: taikūs piketuotojai ar pernelyg uolūs policijos pareigūnai. Galima spėti, kad eilinį kartą visa kaltė bus suversta policijos pareigūnams, o politikai, davę pastariesiems nurodymus, spruks į krūmus. 2002-ųjų birželis savo turiniu panašus į 1988-ųjų rug-sėjį, vadinamąjį “bananų balių”. Tai, jog Tibeto laisvės rėmėjai nebuvo pavaišinti “bananais”, jau galima laikyti dideliu komunistų išsiugdytos savitvardos laimėjimu. Vis dėlto praeitis daro savo: periodiškai kyla noras iškaršti kailį įvairiems inteligentams. Kinijos delegacija liko patenkinta puikiai organizuotu priėmimu, tačiau jauna Lietuvos demokratija patyrė eilinį pralaimėjimą.

■ Premjeras A. Brazauskas dalyvaudamas Baltijos regiono valstybių premjerų susitikime vėl kažką supainiojo. Jei tikėtume Rusijos žiniasklaida, tai Vilnius pasirengęs nusileisti Maskvos spaudimui dėl tranzito koridoriaus per savo teritoriją, tačiau tam prieštarauja Briuselis. Esą Lietuva tikrai pritartų tokio koridoriaus idėjai, jeigu būtų nutiesta autostrada arba geležinkelis, kuriuo būtų leidžiama naudotis tik tranzitiniam transportui. Autostrados įrengimas per Lietuvos teritoriją kainuotų beveik 1 mlrd. dolerių. Rusija pasirengusi šį projektą finansuoti pasitelkiant tranzito koridoriaus tiesimo darbams Vakarų firmas. Europos Sąjunga nepritaria tokiai pozicijai. Tiek Rusija, tiek Europos Sąjunga užima bekompromisinę poziciją Kaliningrado srities atžvilgiu. Gali būti, kad į šios problemos sprendimą bus priverstos įsikišti ir JAV, nes dabar nė viena derybų pusė nesugeba pasiekti kompromiso. Galimas ir kitas variantas. Vakarų spaudoje vis pasirodo pranešimai, kad Rusija ir Vokietija derasi dėl Kaliningrado srities perleidimo Vokietijos ekonominės įtakos zonai. Kaip ten bebūtų, Rusija dar ne kartą sužais Kaliningrado anklavo korta.

■ Prezidentas V. Adamkus per savaitę vetavo tris Seimo priimtus įstatymus: Alkoholio kontrolės įstatymo pataisas, Medžioklės ir Operatyvinės veiklos įstatymus. Visais trim atvejais jie buvo gražinti Seimui pakartotinai svarstyti su Prezidento pastabomis ir papildymais. Pikantiškiausia situacija susiklostė su Operatyvinės veiklos įstatymu: net 72 parlamentarai pasirašė prašymą V. Adamkui vetuoti šį įstatymą. Tarp pasirašiusių šį prašymą buvo nemažai net tokių, kurie patys balsavo už šį įstatymą. Tai tik patvirtina, kad dalis Seimo narių ne tik nesupranta, už ką balsuoja, bet ir visai nesidomi bei tik akklai seka savo partiniais lyderiais. Vienas iš socdemų lyderių Č. Juršėnas vis mėgsta pasigirti produktyviu šio Seimo narių darbu pabrėždamas, kiek daug ir kaip sunkiai jie pluša visų mūsų gerovės labui. Verčiau jie būtų mažiau produktyvūs ir solidžiau parengtų įstatymus, tada mūsų Prezidentui netektų taip dažnai sakyti “veto”.

**Pratęskite
"Tremtinio"
prenumeratą**

**Užsiprenumeruokite
"Tremtinį" ilgesniam
laikui!**

**"Tremtinys" išeina kartą
per savaitę; prenumeratos
kaina su paštu paslaugomis:
1 mėn. - 4 Lt, 3 mėn. - 12 Lt,
6 mėn. - 24 Lt.**

Indeksas - 0117.

**Nelikite be savo
laikraščio!**

Bus stiprinama sienų apsauga

Trijų Baltijos šalių sienos apsaugos tarnybos vadai tarėsi jūros sienų apsaugos klausimais. Įvykusiame posėdyje dalyvavo Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybės sienų apsaugos atsakingi darbuotojai. Buvo pasikeista informacija, kaip koordinuoti trijų Baltijos valstybių sienų ir jų apsaugos žinybų veiklą išaiškinant klastotus dokumentus, sulaikant ieškomus asmenis ir transporto priemones. Šie ir kiti klausimai buvo detalie aptarti minėtame pasitarime. Tai žingsnis siekiant stiprinti jūros sienų apsaugą, tobulinti pasienio patikrinimus ir keitimąsi informacija, atsižvelgiant į ES reikalavimus.

Mūsų inf.

Juozas KUNDROTAS

Ingrida VĖGELYTĖ

Ortodoksiškiausi visuomenės sluoksniai vėl susibūrė į partiją

Praėjusį savaitgalį Vilniuje įvyko steigiamasis Lietuvos krikščioniškosios demokratijos partijos suvažiavimas, kuriame dalyvavo apie 100 delegatų - daugiausia iš Vilniaus ir Žemaitijos.

Naują partiją įkūrė buvę Lietuvos krikščionių demokratų partijos nariai, nesutikę su praėjusiais metais įvykusių šios partijos susijungimu su Seimo nario Kazio Bobelio vadovaujama Krikščionių demokratų sąjunga (KDS). Naujos partijos sutrumpintas pavadinimas rašomas taip pat kaip ir Lietuvos krikščionių demokratų partijos - LKDP.

Nepatvirtintais duomenimis, naujos partijos pirmininku išrinktas buvęs LKDP valdybos narys ir buvęs parlamentar Ignacas Uždavinys. Buvęs LKDP pirmininkas akademikas Zigmantas Zinkevičius savaitgalį vykusiame suvažiavime nedalyvavo, nes sirgo. Suvažiavime svečių teisėmis dalyvavo Seimo nariai - Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pirmininkas Povilas Jakučionis ir Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) partijos pirmininko pavaduotojas Antanas Stasiškis, taip pat Sąjūdžio pirmininkas Rytas Kupčinskas.

Pasak P.Jakučionio, naujosios partijos vadovai teigė, jog partija vienija apie 600 narių, kurių atstovai dalyvavo steigiamajame suvažiavime. Pagal dabar veikiančią Politinių partijų ir politinių organizacijų įstatymą, partijai įsteigti reikia ne mažiau kaip 400 steigėjų.

“Aš manau, kad šitos partijos jiems nepavyks užregistruoti, kadangi tai yra toks pat pavadinimas kaip ir Lietuvos krikščionių demokratų partijos”, - sakė LKD valdybos pirmininkas Seimo narys Petras Gražulis.

LKDP, susijungusi su KDS, pasivadino “Lietuvos krikščionimis demokratais” (LKD), o senąją partijos pavadinimą užpatentavo kaip prekinį ženklą, kurį draudžiama kitiems naudoti be sutikimo. Jeigu naujoji partija būtų užregistruota Teisingumo ministerijoje, tai būtų trečioji krikščioniškos pakraipos partija Lietuvoje. Be LKD, taip pat veikia 2000 metais įsikūrusi Moderniųjų krikščionių demokratų sąjunga (MKDS). LKD ir MKDS dabartiniame Seime turi po tris atstovus. P.Jakučionio teigimu, naujosios partijos steigėjai teigia ketinantys ginti “tikrąsias krikščioniškas vertybes”.

Ar Lietuvoje pažeidžiamos žmogaus teisės

Vilniuje pristatyti tyrimai apie žmogaus teisių padėtį Lietuvoje - vienas iš 2001 metais pradėto įgyvendinti “Žmogaus teisių veiksmų plano” projektų. Surengus žmonių apklausą galima daryti išvadą, jog žmogaus teisės Lietuvoje yra pažeidžiamos. Daugiau nei 50 proc. respondentų atsakė, jog žmogaus teisės Lietuvoje pažeidžiamos tik retsykiais, apie 3 proc. - jog tokio pobūdžio pažeidimų Lietuvoje nėra, devyni iš dešimties apklaustųjų mano, kad žmogaus teisės yra pažeidžiamos. Tai skelbia Visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centro “Vilmorus” atlikti tyrimai.

Įstatymas bus svarstomas pakartotinai

Seimas nusprendė pakartotinai svarstyti Prezidento vetuotą Operatyvinės veiklos įstatymą. Jį Prezidentas pasiūlė papildyti nuostata, jog operatyvinės tarnybos negali sudaryti susitarimų su asmenimis, kurie privalo išlaikyti išpažinties paslaptį. Prezidentas šį pasiūlymą motyvavo būtinybe “užtikrinti visuomenės ir bažnyčios pasitikėjimą Lietuvos teisėsauga” bei “išpažinties paslapties garantijas”. Vetuoti Operatyvinės veiklos įstatymą prašė per 70 Seimo narių bei Lietuvos Katalikų Bažnyčios hierarchai. Katalikų dvasininkai Operatyvinės veiklos įstatyme išvėlgė pavojų išpažinties paslapties ir visuomenės pasitikėjimui Bažnyčiai.

Prezidento veto atmesti reikia ne mažiau kaip pusės visų Seimo narių, tai yra 71 parlamentaro balso.

Ivykiai, komentarai

Maskvos revanšistai nerimsta

Rusijos NTV televizija informavo, kad grupė Rusijos Valstybės Dūmos deputatų rengiasi pateikti svarstyti įstatymo projektą, pagal kurį Vilniaus atidavimas Lietuvai 1939 m. yra neteisėtas. Tai jau ne pirmas kartas, kai Dūmos komunistai ir žirinovskininkai kelia klausimą dėl Vilniaus ir Klaipėdos kraštų atplėšimo nuo Lietuvos. Šie akibrokštai ypač sustiprėjo dėl būsimo vizų režimo įvedimo Karaliaučiaus anklavo gyventojams. Mask-

va atkakliai tebereikalauja eksteritorinio koridoriaus per Lietuvos teritoriją. Kai kurie politikos apžvalgininkai pažymi, jog Rusijos spaudimas Lietuvai dėl koridoriaus tolydžio didėja, o žinant, kad dabartinė neokomunistinė vyriausybė nuolat žvalgosi Kremliaus pusėn, galima sulaukti naujo “Maišiagalos memorandumo”. Tai visai ne fantazijos, nes prorusiška A.Brazausko Vyriausybės politika daugiau nei akivaizdi. Pasak politikos apžvalgi-

ninko L.Jonušo, buvę komunistai niekaip nepajėgia matyti Lietuvos kaip nepriklausomos nuo Kremliaus valstybės. Beje, ir pats A.Brazauskas, užuot kategoriškai atmetęs bevizio koridoriaus idėją, prasarė, jog koridoriaus klausimas yra problemiškas. Tai galima vertinti tik kaip paskatinimą Maskvai toliau spausti Lietuvą ir Europos Sąjungą dėl eksteritorinio koridoriaus. O tada bus galima sakyti, kad nebuvo kitos išeities. Kaip ir 1940 metais.

Čekija suka kairėn

Žymus Čekijos politikas, buvęs premjeras Vaclavas Klausas, didžiausiu pasaulio politikos autoritetu laikantis buvusią Didžiosios Britanijos premjerę M.Tetčer, komentodamas įvykusių parlamento rinkimų rezultatus pavadino juos demokratijos pralaimėjimu, o vieninteliais rinkimų laimėtojais įvardijo komunistus. Iš tiesų komunistai gavo net 18 proc. balsų ir turės Čekijos parlamente 41 vietą iš 200. Daugiausia balsų (30,2 proc.) surinko socialdemokratai, o V.Klausas vadovaujama dešinioji Demokratinė piliečių partija - 24,5 proc. Prezidentas Vaclavas Havelas jau pradėjo konsultacijas su partijų lyderiais dėl naujosios vyriausybės sudarymo. Apžvalgininkai pažymi, kad prezidentas ir šį kartą nepakvietė komunistų vadovų. Beveik neabe-

jojama, kad naujajai vyriausybei vadovaus socialdemokratų lyderis 51 metų Vladimiras Špidla. Tačiau socialdemokratams, turėsiams 70 mandatų, nepakaks daugumos, todėl jie jau pradėjo derybas su dviejų centristinių partijų - Krikščionių demokratų ir Laisvės sąjungos aljansu, turėsiams 31 mandatą. Tačiau tokiu atveju koalicija būtų labai trapi, nes turėtų tik vieno balso persvarą. Beje, socialdemokratų vadovas V.Špidla atmetė galimybę sudaryti koaliciją su komunistais, kaip ir su V.Klausu vadovaujama Demokratinė piliečių partija.

Politikos apžvalgininkai didelį komunistų laimėjimą aiškina tuo, kad už juos daugiausia balsavo buvusių sunkiosios pramonės centrų gyventojai, kurių daugelis neteko darbo. Antra vertus, ko-

munistinei propagandai pavyko apmulkinti dalį rinkėjų teigiant, kad jų partija vienintelė nesusitepusi, neįsivėlusiusi į korupcinius skandalus. Beje, Čekijos parlamento rinkimuose dalyvavo rekordiskai mažas skaičius rinkėjų - vos 58 proc. Socialdemokratų atstovai teigia, kad jie sieks pagrindinio tikslo - stojimo į Europos Sąjungą. Naujojo Čekijos parlamento laukia nelengvi laikai. Visų pirma reikės bandyti išspręsti nesutarimus su Vokietija ir Austrija dėl vadinamųjų Benešo dekretų, kuriais remiantis po Antrojo pasaulinio karo iš tuometinės Čekoslovakijos buvo išstremti etniniai vokiečiai. Austrija reikalauja uždaryti netoli jos sienos esančią Temelino branduolinę elektrinę. Naujajam parlamentui taip pat teks rimta atsakomybė išrinkti naują Čekijos prezidentą.

JAV gynybos skydas

Jungtinėms Valstijoms nepratusus galioti prieš trisdešimt metų pasirašytos JAV ir Sovietų sąjungos Priešraketinės gynybos sutarties (PGS), Rusijos užsienio reikalų ministras Igoris Ivanovas pareiškė, kad Rusija ras būdų, kaip sukurti savąją priešraketinės gynybos sistemą, analogišką Vašingtono paskelbtai nacionalinės priešraketinės gynybos sistemai. Neatsitiktinai aukšti Rusijos kariniai pareigūnai ėmė visaip menkinti JAV kuriamą priešraketinį skydą vadindami tai utopija. Pasak rusų generolų, pralaužti tą skydą naujausiomis rusų raketomis būtų viekas juokas. Esą tokios raketos Rusijoje jau sukurtos ir jos neturi analogų visame pasaulyje. Tačiau kai kurie politikos apžvalgininkai pačioje Rusijoje teigia,

kad kurti tokias naujas ginklų sistemas Rusija bent jau artimiausiu metu neturi galimybių, o svarbiausia - resursų. Nebent vėl visa ekonomika būtų pajungta kariniam pramoniniam kompleksui, kaip tai buvo Sovietų sąjungos laikais. Kai kas prisimena ir buvusio JAV prezidento Ronaldo Reigano paskelbtą “žvaigždžių karų” programą, kuriai pasipriešinti bandė Maskva išmesdama į balą milžiniškas lėšas. Šis R.Reigano iššūkis gerokai prisidėjo prie Sovietų sąjungos žlugimo, nes prisiimta našta buvo nepakeliama. O teigti, kad JAV kuriama priešraketinės gynybos sistema bus neefektyvi, yra tik savęs raminimas. Tuo labiau kad šiomis dienomis Aliaskoje, Fort Grilio karinėje bazėje, buvo labai sėkmingai atliktas priešraketinės

gynybos sistemos bandymas. Iš kreiseryje “USS ERIE” sumontuotos sistemos buvo numušta tarpžemyninė raketa, paleista iš Havajų salose esančio poligono.

Tokiems JAV planams iškart labai prieštaravo Rusija ir Kinija, netgi dalis JAV sąjungininkių Europoje. Tačiau matant, kad prezidentas Džordžas Bušas neatsisakys savo ketinimų, tie protestai gerokai nuslopo. O kol kas Rusija, kaltindama Jungtines Valstijas ginklavimusi, varžybų eskalavimu, pati vis atkakliau užkariauja pasaulio ginklų rinką. Kaip paskelbė Stokholmo tarptautinės taikos tyrimų institutas, pernai Rusija pagal ginklų eksportą pirmą kartą aplenkė Jungtines Valstijas ir tapo pati didžiausia ginklų eksportuotoja.

Jonas Balnikas

1941 metų Birželio sukilimas - tautos valios išraiška

(atkelta iš 1 psl.)

Atkuto penktoji kolona. Jokios primtinos, teisingos ir galinčios išgelbėti valstybę alternatyvos nesimatė. Valstybės vadovai buvo demoralizuoti. Jie net neišdrįso tautai paaiškinti, kas iš tikrųjų vyksta. Jie pristigo politinės valios pasekti suomių pavyzdžiu, t.y. pasirinkti mažiausią blogybę – pašaukti tautą visomis galiomis priešintis agresoriui. Tai būtų buvusi teisinga ir garbinga išeitis. Pastangos nuolankumu ir paklusnumu agresoriui pelnyti malonių pasirodė bergždžios. Dar Napoleonas kalbėjo, kad bet kokie atsitraukimo ir nuolaidžiavimo manevrai susilpnina tautos dvasią. Šis pastebėjimas ypač lemtingai svarbus kariuomenei. Lietuvą okupavo Raudonoji armija. Vakarai liko abejingi mūsų likimui. Dalis valstybių tylomis pripažino Lietuvos okupacijos, valstybės sugriovimo ir aneksijos faktą esant teisėtą. Dalis liko abejinga dėl to, kad Europoje jau siautėjo Antrojo pasaulinio karo liepsna – ji skaudžiai nusvilino kai kurias šalis ir grasino artėjančia katastrofa kitoms.

Tauta patyrė tada dar tarptautinės teisės neįvardyto genocido baisumus – persekiojimus, kalėjimus, žudynes ir masinę dorų Lietuvos piliečių tremtį. Skaudžios netektys brandino tai, kas slypi kiekvienos tautos prigimtyje – norą nusimesti pavergėjų jungą. Ši iš amžių patirties išsirutuliojusi maksima tapo įstatymo norma – „lietuvų tauta niekada nesutiko su jokia okupacija ir pavergimu, priešinosi visais įmanomais būdais ir siekė išsivadavimo ir šis tautos nusistatymas yra nekintamas.“

Sukilimui buvo ruošiamasi sparčiai ir nuosekliai. 1941 m. birželio 23 d. Lietuvos Laikinoji Vyriausybė paskelbė: „Atstatoma Laisva Lietuva! Susidariusi Laikinoji vėl naujai atgimstančios Lietuvos Vyriausybė šiuo skelbia atstatanti Laisvą ir Nepriklausomą Lietuvos valstybę. Prieš viso pasaulio tyrąją sąžinę jaunoji Lietuvos valstybė entuziastingai pasižada prisidėti prie Europos organizavimo naujais pagrindais. Žiaurus bol-

ševizmo teroro iškankinta Lietuvių tauta ryžtasi kurti savo ateitį tautinės vienybės ir socialinio teisingumo pagrindais.“

Sukilėlių vadovybė Kaune pasiekė užsibrėžtus tikslus – paskelbė Nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimą ir išlaisvino laikinąją sostinę. Sukilimas laimėjo visoje Lietuvoje, tačiau vokiečių okupantas, pakeitęs raudonąjį, nepripažino atkovotos Nepriklausomybės.

1999 m. sausio 12 d. įstatymas „Dėl Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio 1949 m. vasario 16 d. Deklaracijos“ konstatuoja: „1941m. birželio 22–23 d. ginkluotas Lietuvos sukilimas ir Laikinosios Lietuvos Vyriausybės atsišaukimas išreiškė tautos valią atkurti nepriklausomą valstybę.“ Šio teisės akto kalba tiksli, glauda, joje erdviu minčiai ir jausmams. Apmaudu, kad po metų mėginimas juridine kalba tiksliau apibrėžti ir patvirtinti tai, kas jau tapo teisine norma, nepavyko. Seimui pristigo politinės valios apginti šventą ir neginčijamą tautos teisę sukilti prieš pavergėją. Nereikia per daug graužtis. Europoje dar gausu kairiuojo teisingumo negalių. Ten nacizmo nusikaltimai įvardyti ir įvertinti tarptautinės teisės kalba. Nusikaltėliai taip pat buvo nubausti. Liko neįvertinti kitos antihumanistinės ideologijos – komunizmo nusikaltimai žmonijai, kurie yra kur kas didesni negu nacizmo tiek aukų skaičiumi, tiek ir nusikaltimų mastu. Tarptautinė teisė atsidūrė aklavietėje, matyt, dėl pragmatiško globalinės politikos požiūrio, galbūt ir dėl to, kad nėra kitokio pasirinkimo. Juk komunizmo paveldo perėmėja – Rusija vienoje rankoje laiko branduolinį vėzdą. Masinio naikinimo ginklai suponuoja ateities pasaulinį karą be pergalės, be laimėtojų ir su visuotine globaline katastrofa. Todėl politikų pastangos rasti išeitį savaip sutinka su gamtos planu – genocido nusikaltimų ideologai, organizatoriai ir vykdytojai baigia išeiti į nebūtį. Naujos kartos globalizacijos spartėjimo sąlygomis turės išmokti balansuoti ant koezistencijos lyno.

Lietuva ir tarptautinės teisės srityje pasirodė esanti pionierė – buvo sušauktas Tarptautinis Kongresas komunizmo nusikaltimams įvertinti. Kongresas įsteigė Vilniaus Tribunolą, o šis savo ruožtu visas komunistinės ideologijos atmainas įvardijo kaip „antihumaniškas totalitarines ideologijas, kurių įkvėpėjų ir vykdytojų padaryti nusikaltimai kelia grėsmę visai civilizuočiai žmonijai“.

Suomija buvo vienintelė šalis, ginklu pasipriešinusi praktiškai neribotos galios agresoriui. Ir – apgynusi savo laisvę.

Lietuva vienintelė iš visų sovietų pavergtųjų tautų sukilo prieš tą patį agresorių ir tokiu būdu patvirtino, kad valstybę kuria tauta ir kad suverenitetas priklauso tik tautai, kas ir yra įrašyta dabartinėje Lietuvos Respublikos Konstitucijoje. Istorijoje gausu faktų, kai prezidentai ir vyriausybės suklumpa, paveikti demoralizuojančios ir demobilizuojančios prieš propagandos, ir nesugeba atlikti svarbiausios pareigos – vadovauti tautai mirtinos grėsmės valstybei akivaizdoje.

Turime žemai nusilenkti Birželio sukilėliams, patvirtinusiems šią niekada neprarandančią aktualumo istorinę tiesą. Birželio sukilėliai buvo pirmieji, kurie ryžosi nuplauti tariamą 1940 metų Lietuvos kariuomenės gėdą. Ne kariuomenė tada buvo nesugebėjo apsispręsti dėl valstybės likimo kritišku momentu ir nebuvo gautas įsakymas – priešintis agresoriui ginklu. Tačiau tą gėdą po tragiškų tremčių, areštų ir masiškų žudynių bei kitų netekčių ypač skaudžiai suvokė tėvynės patriotai. Tą gėdą vėliau jautė Vietinės bei Tėvynės apsaugos rinktinių kariai ir partizanai.

Po to atėjo dar dvi tragizmo ir šviesios vilties kupinos Vasario 16-osios metinės, kurios dėsningai patvirtino Birželio sukilėlių iškeltą Laisvės vėliavos perimamumą. 1944 metais Vietinės rinktinės vyrai turėjo viltį, vienam okupantui keičiant kitą, ginklo jėga atkurti nepriklausomybę. Tai buvo reikšmingas tautos valios pasireiškimas.

Birželio sukilėlių pirmą kartą okupacijos metais išreikšta tautos valia atkurti nepriklausomybę buvo pakartota šalies sostinėje Vilniuje 1990 metų kovo 11-ąją. Lietuva tą dieną peržengė nematomą, tačiau be galo svarbią juridinę ribą – nusimetė jai prievarta primestą sovietinės pseudorespublikos statusą ir pasiskelbė atkūrusi valstybingumą. Ir vėl Lietuva buvo pirmoji iš sovietinio narvo ištrūkusi šalis.

Tik pasibaigus Antrajam pasauliniam karui Vakarų demokratija iškristalizavo dvi išskirtines svarbos tiesas: totalitarinis režimas savyje brandina genocido politikos gemalą ir kelia grėsmę žmonijai. Antroji – bet kurios tautos okupacija, pavergimas, jos naikinimas yra bendra Europos nelaimė. Buvo padarytos praktiškos išvados – sukurtos tarptautinės organizacijos NATO ir Europos Sąjunga. Jų sukaupta pusės amžiaus sėkminga ekonomikos plėtros, kolektyvinio saugumo ir žmogaus teisių apsaugos patirtis rodo, kad yra išeitis ir didelėms, ir mažoms valstybėms gyventi saugios gerovės sąlygomis.

Jau daugelį amžių lietuvių tauta yra grėsmių apsuptyje. Tikriausiai todėl tautos sąmonėje vyrauja nuolatinės ginties ideologija. Birželio sukilimas davė dingstį šią ideologiją pakeisti žmogaus teisių gerbimo, tautų pasitikėjimo ir kolektyvinio saugumo sampratos ideologija.

Šiandien Lietuva yra išėjusi į finišo tiesiąją. Nuo šalies piliečių priklauso finišo sėkmė šių metų lapkričio mėnesį Prahoje. Lietuvai tapus NATO nare nacionalinio saugumo problema būtų išspręsta. Atsirastų galimybių skirti daugiau dėmesio socialiniams reikalams, ekonomikai, krizių valdymui, tautinei kultūrai, švietimui, mokslo plėtrai. Ar tai nėra pats pagrindinis praėjusio ir šio amžiaus visų kartų karių savanorių – sukilėlių, partizanų, rezistentų, kitų sąmoningų šalies piliečių ir patriotų tikslas – saugios gerovės nepriklausoma demokratinė Lietuva?

Padaryta labai daug. Progos nesikartoja, neišnaudotos – paženklintos kartėliu grimzta į užmarštį. Istorinio šanso sėkmė mūsų rankose. Tokia Birželio sukilimo 61-ųjų metinių istorinė prasmė šiandien.

Edmundas SIMANAITIS

Dr.doc. Vytenis ALMONAITIS

Degučių sodybos paslaptis aiškėja

Gegužės 3 d. „Tremtinio“ numeryje buvo išspausdintas straipsnis „Degučių sodybos paslaptis“ apie Didžiųjų Zariškių kaime (Kazlų Rūdos sav.), Degučių sodybos mūriniame pusrūsyje, 1944 m. įrengtą ir iki mūsų dienų išlikusią NKVD areštinę. Priminsime, kad straipsnyje buvo akcentuota, jog tai unikalus istorijos paminklas – ant pastato sienų tebesimato keliolika čia kalintų žmonių įrėžtų įrašų. Be kita ko, buvo paminėtas ir toks įrašas: „STR?MIKIS GEDIMINAS KAZLŲ RŪDA 1947.10.20“.

Prieš kurį laiką straipsnio autorius gavo gerbiamos Valerijos Štreimikienės, gyvenančios Kazlų Rūdoje, laišką. Apie areštinės sienose įrėžtus įrašus ji rašo: „Vienas iš jų yra mano vyro Gedimino Štreimikio iš Kazlų Rūdos, g. 1924 m. Jis su broliu Sigitu iš partizanų būrio buvo pasiūstas Rytprūsiais, į Naihofo radistų mokyklą. 1944 m. spalio 19 d. jie buvo paruošti ir parašutais nuleisti prie Liudvinavo rusų aerodromo, beveik tiesiai į

čekistų rankas. Juos turėjo nuleisti visai į kitą vietą. Ar per klaidą, ar specialiai taip buvo padaryta – niekas nežino. Su broliu Sigitu jie daugiau niekada nesusitiko. Sigitas 1949 m. Kolymos lageryuose mirė badu.“

V.Štreimikienė taip pat prisiminė, kad vyras jai pasakojęs, jog po suėmimo tą pačią naktį jie buvo sukišti į „kažkokį rūšį“. Kaip dabar aiškėja – tai ir buvo aptariamoji areštinė. „Iš rūšio Gediminas buvo pervežtas į Kau-

no kalėjimą, o paskui į Rusiją, kur Kalinine išbuvo beveik metus. Ten ir nuteistas 15 metų. Kalėjo Vorkutos lageryuose“. Toliau V.Štreimikienė rašo, kad ir ji kalėjo Vorkutoje. Paleisti iš lagerio jie su Gediminu Štreimikiu sukūrė šeimą, 1965 m. sugrįžo į Lietuvą. Partizanas desantininkas Gediminas Štreimikis sulaukė garbingo amžiaus, mirė prieš dvejus metus.

Taigi V.Štreimikienės dėka Degučių sodybos paslap-

tis šiek tiek prasisklaidė, bent vieno įrašo istorija jau žinoma. Laukiame ir daugiau atsiliepimų. Priminsime, kad areštinės sienose tebėra tokie įrašai: „JAN...LANIAUSKAS ?? 10.14.“ (gal reikėtų skaityti JANKAUSKAS); „194? Giedraitienė“; „1944 P.Senavaitis ALYTUS“; „LAPINIAUSK... VINC... 10“; „Bronius Marcinu?ynas“ (gali būti – Marčiu...); „PETRAS MATU-SEVICIUS BALBIERIŠKIO VAL“; „IX ?L KIRVE-LEVICIUS P BIRŠTON...“; „BABIET...“ (ar BABICT); „Balb. V. Matas Juodžiukynas 1944.VIII.14 Medinu...“; „GRIU...“; „SENA-VAITIS“.

Neleiskime A. Brazauskui niekinti Lietuvos

Atsiliepiame į Vyčio kryžiaus ordino kavaleriaus mons. A. Svarinsko "Atvirą laišką premjerui A. M. Brazauskui" (išsp. gegužės 31 d. "Tremtynyje", Nr. 18 (496)). Pritariame monsinjoro išsakytoms mintims. Mums, dar gyviems laisvės kovotojams, politiniams kaliniams ir tremtiniais, kaip ir daugeliui dorų Lietuvos žmonių, ne vis tiek, kokia šiandien politika Lietuvoje. Mums rūpi, kad nebūtų tyčiojamas iš šventų dalykų, kad politika būtų teisinga ir dora. Deja...

Šiandien šalyje dar tokia situacija: apginta Nepriklausomybė, bet užmirštas žmogus. Kodėl taip yra? Todėl, kad Lietuvą tebevaldo sovietmečio komunistai, jų sūneliai ir artimi sėbrai. Jų priekyje eina jau kone stabu tapęs "nepaiečiamasis" CK sekretorius Algirdas Mykolas Brazauskas, kartais Lietuvos ažuolu tituluojamas. Graudu, kad tik tokius "ažuolus" mūsų žemelė beišaugina - aktyvius Maskvos kolaborantus, praradusius dvasingumą, susiteršusius dėl nedoro gyvenimo būdo. Prisiminkime Sokrato žodžius:

"Žmonės, pasižiūrėkite, kas jus valdo!" Ar mes žiūrime? Ar pareikalavome bent iš vieno ataskaitos už jo talkinimą okupantams? Kovotojai už Lietuvos nepriklausomybę keldami šiuos klausimus atsitenkia į tylos ir abejingumo sieną. Tie, kurie vykdė įsakymus, tuo metu už nieką neatsakė, o tie, kurie įsakė - kruvinių darbų nevykdė. Tad kaltų lyg ir nėra. Visi "švaručiai", "nekalti", pasiglemžę dorų žmonių uždirbtą turtą vėl sutūpė į aukštas kėdes. Komunizmas žlugo, bet jo pamatas - melas - ne. Senos klaidos į mūsų gyvenimą ateina naujais vardais. Todėl privalome tęsti kovą, tapti tiesos rezistentais, įtvirtinti dorą ir atsakomybę už žmogų ir valstybę. Mums nereikia vadovų, kurie tik žodžiais garbina humanizmą ir laisvę, bet ne darbais.

Lietuva ir vėl kryžkelėj. Ir bus joje tol, kol ją valdys žmonės, kurių sielose nėra tvarkos. Jie kalba apie demokratiją, bet nesuvokia (gal nenori?), kad demokratijos pagrindas - dorovė, kad doros įstatymas - sąžinė. Kokia nauda iš teisinių įstatymų, jei nėra doros ir teisingumo tuos

įstatymus priimančių bei vykdančių žmonių širdyse?

Paprastas žmogus samprotuoja taip: jei pats A. Brazauskas meluoja, jei jis gali išsiskirti su žmona jai apie tai net nepranešęs ir vesti kito žmoną, jos vyrui nežinant, vadinasi, dabar tokia tvarka. Tautos išrinktųjų gyvenimas negali būti vien jų asmeninis reikalas. Jei nori turėti tik sau priklausantį gyvenimą, širdies ir kišenės paslapčių - neik į politiką. Tad jei p. A. Brazauskas turėtų bent lašelį orumo, po avantiūrų pats turėtų palikti ne tik premjero postą, bet ir iš politinio gyvenimo išnykti. Jei turėtų...

Tai padaryti teks mums, paprastiesiems Lietuvos piliečiams. Pamatę, ką garbinome, gal pagaliau suprasime, jog žmogų reikia vertinti ne už jo stotą, bet už atliktus darbus. Remiame mons. A. Svarinsko reikalavimą, kad p. A. Brazauskas, kaip moraliai susikompromitavęs asmuo, atsistatydintų iš ministro pirmininko pareigų.

Lietuvos laisvės kovotojai

Šiauliai

Pasipriešinimo istorijos kursui - daugiau pamokų

Ruošiantis stoti į NATO, integruojantis į Europos geopolitinę erdvę vis stiprėja pilietinio, patriotinio jaunimo ugdymo poreikis, nes tautai be tvirtos tautinės savimonės išskyla identiteto praradimo, vadinasi, ir ištirpimo Europos tautų katilė pavojus. Ne vienas kultūros veikėjas kritikuoja dabartinės mokyklos mokymo programas - greičiau niveliuojančias mūsų tautą negu pabrėžiančias jos savitus, tik mums būdingus, bruožus, mūsų istorijos, kalbos išskirtinumą. Pastebėta, kad mūsų jaunimas, gyvenantis užsienyje, abejingas savo tautinei tapatybei, o TV laida "Klausimėlis" akivaizdžiai demonstruoja beveik debilišką loginio mąstymo, elementarių istorijos ir kitų žinių lygį.

Sausio pradžioje LPKTS Kazlų Rūdos skyriaus politiniai kaliniai ir tremtiniai, šaukliai parašė kreipimąsi Kazlų Rūdos savivaldybės Švietimo skyriui. Prašė rasti galimybę daugiau valandų skirti pa-

triotiniam moksleivių auklėjimui (konkrečiai - tautos pasipriešinimo istorijai, neišsenkančiam dvasingumo ugdymo šaltiniui), atsižvelgiant į tai, kad miškingas Kazlų Rūdos regionas pokario metais ilgai buvo ataklaus pasipriešinimo židinys.

Džiugu, kad mūsų iniciatyvai pritarė Kazlų Rūdos savivaldybės Švietimo skyrius (vedėja G. Zaveckienė), meras V. Kazlas, Marijampolės apskrities Švietimo departamentas, istorijos mokytojai. Kazlų Rūdos K. Griniaus gimnazijos istorijos mokytoja B. Bujauskienė daug dėmesio skiria rezistencijos temai. Ji parengė programą papildomam darbui dešimtoje klasėje pasipriešinimo istorijos kursui pagal N. Gaškaitės knygą. Tenka pastebėti, kad pagal programą rezistencijos temai šioje klasėje skiriama tik viena pamoka.

Kazlų Rūdos savivaldybės Švietimo skyriaus iniciatyva, pritariant mokytojams, nutarta skirti šiai svarbiai te-

mai dalį dešimtoje klasėje dėstomos "Pilietinio ugdymo" programos valandų. Jau nuo kovo 1 d. mokyklų dešimtoje klasėje dėstomas pasipriešinimo istorijos kursas - viena savaitinė pamoka ir kaip papildoma medžiaga naudojama N. Gaškaitės knyga "Pasipriešinimo istorija 1944-1953".

Asmeniškai aš Kazlų Rūdos mokykloms padovanojau papildomų šaltinių apie Taurų apygardos partizanų veiklą. Kitais metais planuojame pasipriešinimo istorijos temai pridėti dar keletą papildomų valandų, o mokslo metų pradžioje surengti K. Griniaus gimnazijoje moksleivių, mokytojų konferenciją, pasikviesti politinius kalinius ir tremtinius.

Tikimės, kad Kazlų Rūdos savivaldybės mokyklų istorijos mokytojų iniciatyvai skirti daugiau pamokų pasipriešinimo istorijos kursui nagrinėti pritaris ir kitų mokyklų istorijos mokytojai.

Algimantas LELEŠIUS

Mes vis dar klausiamo - kodėl?

Šį birželį sukako 61-eri, kai Lietuvoje prasidėjo masiniai trėmimai, kurių kitaip nei tautos genocidas nepavadinasi. Trėmė be kaltinimų, be teismų ir jokių paaiškinimų. Mes ir šiandien dar klausiamo - kodėl? Šie faktai liudija bolševizmo prigimtį - baimę ir vengimą sakyti tiesą, nepakantumą kitaip mąstantiems, kitų pažiūrų žmonėms. Tuo bolševizmas pačiomis juodžiausiomis raidėmis įrašė amžiams savo vardą į istoriją.

Kai 1940 m. po priverstinio Lietuvos įstojimo į Sovietų sąjungą Kaune vyko visos Lietuvos mokytojų kongresas, pagrindinė pranešėjų mintis buvo: auklėti jaunimą stalinizmo dvasia. Klausantis tokių kalbų mokytojų nuotaika subjuro. Po to, kai Vyriausybės atstovai baigė kalbas, mokytojai atsistojo ir sugiedojo Lietuvos himną. Tai bu-

vo jų atviras pareiškimas, jog Lietuvos mokytojai ištikimi savo šalies idealams. Valdžia to nepamiršo ir jiems nedovanavo. 1940-aisiais masinių trėmimų metu iš šalies buvo išvežta per 1300 mokytojų. Buvo tremiami karininkai ir jų šeimos, valdininkai, ūkininkai.

Minint tautos Gedulo ir vilties dieną Rokiškio Šv. Mato bažnyčioje buvo aukojamos šv. Mišios už tremtyje žuvusius šio krašto žmones. Jas aukojė dekanas J. Janulis. Gausiai susirinkę žmonės padėjo gėlių prie paminklo "Iš tremties negrįžusiems", kuris pastatytas Vytauto parke. Susirinkusieji dar kartą prisiminė skaudžius išgyvenimus ir netektis.

Feliksas MAŽEIKIS

Rokiškis

Nuotr. rokiškėnai šventės metu

Susitikime Ariogaloje

1949 m. kovo mėn. iš Lietuvos riedėjo ešelonai, kurių gyvuliniai vagonai buvo perpildyti pasmerktųjų. Nedidelė dalis (apie 2000 žmonių) patekome į Irkutsko srities Tuluno rajoną, o pusė iš to skaičiaus - į Tuluno medžio perdirbimo kombinato gyvenvietę (japonų belaisvių paliktus barakus). Pirmiausia ištremtuosius supažindino su nuosprendžiu: "Esate ištremti amžinai, čia turėsite gyventi, dirbti ir mirti". Tačiau ne visoms pavergėjų užmačioms lemta išsipildyti.

1958 m. lapkričio mėn. Radviliškyje į pirmąjį susitikimą susirinko 25 pasmerktieji, jau sugrįžę iš Tuluno rajono. Mums prigijo tuluniečių vardas. Nepaisant saugumiečių domėjimosi, tuluniečių susitikimai vykdavo. Pradėjus trūkinėti blogio imperijos ledams ir papūtus atšilimo vėjams, tuluniečių susitikimai tapo tradicija. Jie vyko

Radviliškyje, Šeduvoje, Daugėlaičiuose, Loboje, Berčiūnuose, Kleboniškyje ir kitur. Rengiant susitikimus daug pastangų ir energijos įdėjo entuziastai pasišventėliai: radviliškėčiai Vytautas Musteikis, Balys Notkus, panevėžietis Edvardas Vaznonis ir kiti ištikimiausi talkininkai.

Nepriklausomybės metais susiformavo naujos tradicijos - dainų šventės ir respublikiniai susitikimai Ariogaloje. Siūlau tuluniečiams pamąstyti, ar negalėtume gausiau dalyvauti Ariogaloje. Papildytume bendrą respublikinį renginį ir išnaudotume galimybę susitikti, pabendrauti.

Mieli likimo broliai ir sesės tuluniečiai, truputį pakeiskime nusistovėjusią mūsų tradiciją - susitikime Ariogaloje ties centrine tribūna prie tako, prie užrašo "Tuluniečiai".

Albinas MISELIS

Kėdainiai

Romualdas JURELIONIS

Pastabos apie knygą “Antikomunistinis Kongresas ir Tribunolo procesas”

1. Kongresas

Tarptautinis Kongresas “Komunizmo nusikaltimų įvertinimas” ir Tarptautinis visuomeninio tribunolo procesas, vykęs 2000 metais Vilniuje, - neeilinis politinio, visuomeninio gyvenimo įvykis ne tik Lietuvoje, bet ir visoje Europoje. Šiais metais išleista knyga “Antikomunistinis Kongresas ir Tribunolo procesas”, kurioje pateikiama renginio medžiaga - kalbos, pranešimai, rezoliucijos, liudytojų parodymai ir kt.

Leidinyi dviejų dalių. Pirmoji (ją parengė dr. Arvydas Anušauskas) - “Antikomunistinis kongresas”. Skaitytojas čia randa įžanginio, plenarinio posėdžio kalbas, sveikinimus. Jau žinomo Rusijos rezistentų Sergejaus Kovaliovo, Lenkijos Solidarumo lyderio Lecho Valensos, Rumunijos prezidento Emilio Constantinescu, Vengrijos prezidento A.Gönczo vardai liudija Kongreso tarptautinį pobūdį. Čia randame ir prezidento V.Adamkaus sveikinimą, ir turiningą prof. V.Landsbergio, tuo metu - Seimo pirmininko, žodį. “Komunizmas buvo ne vien ideologija, bet ir Sovietų imperijos politikos dalis, - kalbėjo buvęs Lenkijos prezidentas L.Valensa, taikliai apibūdinamas bolševizmą šiuo aspektu. - Kas buvo gera komunistiniams internacionalistams, buvo gera ir Rusijai. Kas buvo palanku Rusijai, turėjo būti priimtina ir komunistams ne Rusijoje. Todėl komunistinė santvarka sovietų stovykloje laikėsi ru-

sų durtuvais, o ideologija buvo pavaldi imperijos interesams. Šūviai Čekėnijoje rodo, kad imperija siekia atsikurti. Mes turime būti ypač atidūs. Negalime leisti atgimti komunizmui. Turime būti dar atidesni, kad jis neatgimtų XXI amžiuje.”

Prieš skaitytojo akis atsiskleidžia šurpi komunizmo nusikaltimų panorama ne tik sovietų užgrobtuose kraštuose, bet ir sovietų įtakoje atsidūrusiose šalyse - Albanijoje, Bulgarijoje, Čekijoje, Rumunijoje, Slovakijoje, Vengrijoje, Vokietijoje (VDR).

Lietuva - labiausiai nukentėjusi valstybė

Vis dėlto ryškiausiai komunizmo nusikaltimų masas atsispindi Lietuvos atstovų pranešimuose (ir dėl to, kad Kongresas vyko namie, ir dėl to, kad Lietuva - labiausiai nukentėjusi valstybė). Z.Šličytės, T.B.Burauskaitės, O.Voverienės, A.Kancleario, R.Žukienės pranešimai

visapusiškai, išsamiai išryškina, kokio masto genocidą bolševikai vykdė Lietuvoje. Ypač vertingas dr. Arvydo Anušausko pranešimas “Komunizmo nusikaltimai Lietuvoje”. Klaukiai atrodo skaičiais išreikšta žala Lietuvos valstybei: kartu su nacių aukomis (jie sunaikino apie 245 tūkst. žmonių) “Lietuvos gyventojų nuostoliai siekia 33 proc. bendro 1940 m. šalies gyventojų skaičiaus”. Skaičiuojant materialinę žalą, gaunami milžiniški skaičiai: apie 278 mlrd. JAV dolerių.

Knyga “Antikomunistinis Kongresas” - ne tik kalbų, pranešimų, rezoliucijų rinkinys. Čia sukaupta žymių visuomenės veikėjų, politikų, dvasininkų išmintis, teigianti pasitikėjimą žmonijos ateitimi, nes kalbant apie komunizmo nusikaltimus pabrėžiamas komunistinis pradai. “Jeigu šis Kongresas kieno nors širdyje padaugino neapykantos, dėl to reikėtų tik liūdėti, nes tada atsistotume šalia buvusių budelių, besivadovavusių tik neapykanta”, - kalbėjo arkivyskupas Sigitas Tamkevičius. Skaitydami šios knygos puslapius ne tik giliau suvoksime antikomunistinės ideologijos esmę, bet ir sutvirtinsime savo tikėjimą žmogaus jėgomis, tikrųjų vertybių pergale.

(B.d.)

Negyjančių randų skausmas

Birželio 2-ąją uostamiesčio Aukštesniosios technikos mokyklos salėje vyko knygos “Antikomunistinis kongresas ir Tribunolo procesas” pristatymas. Tie žmonės, kurie nukentėjo nuo komunizmo ir jo vykdytojų smurto, gausiai rinkosi į minėtos knygos pristatymą. Ne vienas tikėjosi įsigyti knygą, kurioje drąsiai įvertinta nusikalstama komunizmo prigimtis bei jos veiklos padariniai. Į Klaipėdą atvežtos knygos buvo

tuoj pat išgraibstytos ir dauguma, norinčių jų įsigyti, liko nepatenkinti.

Knygos pristatyme kalbėjo LPKTS pirmininkas Seimo narys dr.P.Jakučionis, Tribunolo teisėjų kolegijos pirmininkas dr.V.Zabiela, vyr. Tribunolo kaltintoja dr. Z.Šličytė ir kiti. Jie pateikė įdomių faktų apie Tribunolo organizacinį darbą, pakomentavo kai kuriuos knygoje išspausdintus straipsnius.

Apmaudu, kad knygos

pristatyme nematėme mokytojų, kitų klaipėdiškių, kurie privalėtų žinoti apie tautos naikinimo laikotarpį. Knygoje “Antikomunistinis kongresas ir Tribunolo procesas” akivaizdžiai pateikta nusikalstama Komunistų partijos veikla, kuri neturi senaties. Ji negyjančiais randais įaugusi į tautos atmintį.

Ona PADVARIETIENĖ
Klaipėda

Nuotr.: Salė buvo sausakimša

LGGRT centro Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia pretendentų rezistentų vardui gauti sąrašą

Tęsinys

Algirdas Markūnas, pogr. spaudos platintojas, Kaunas 1974-1988 m.

Leonas Marozas, rėmėjas, Tauragės apskr. ir valsč. Kęstučio apyg. Butageidžio būrys 1947-1950 m.

Irena Medeišienė-Paplauskaitė, pogr. spaudos bendradarbė, Vilnius 1945-1946 m.

Bronislava Medzevičienė-Šiupinytė, ryšininkė, Rokiškio apskr. Pandėlio valsč. 1945-1947 m.

Antanina Mieldažienė-Karčiauskaitė, ryšininkė, Marijampolės apskr. Šilavoto valsč. 1945-1948 m.

Jonas Mockevičius, partizanas, Šakių apskr. Griškabūdžio valsč. Tauro apyg. Žalgirio rinkt. 1946-1948 m.

Petras Naikelis (po mirties), partizanas, Marijampolės apskr. Kazlų Rūdos valsč. Tauro apyg. Žalgirio rinkt. 1946-1947 m.

Teodoras Algis Narbutas, rėmėjas, Rokiškio apskr. Pandėlio valsč. 1946-1948 m.

Juozas Navickas, ryšininkas, Lazdijų apskr. ir valsč. Dainavos apyg. 1945-1949 m.

Jonas Norbutas (po mirties), partizanas, Rokiškio apskr. Pandėlio valsč. 1944-1945 m.

Justina Norvilienė-Spuodytė, ryšininkė, Šiaulių apskr. Užvenčio valsč. 1949-1950 m.

Albertas Nutautas, karys, Marijampolė, Vietinė rinktinė 1944 02 16 - 1944 05 15

Jonas Orintas, karys, Kauno apskr. Seredžiaus valsč. Vietinė rinktinė 310 batalionas 2 kuopa 1944 02 16 - 1944 05 15

Alvyra Petrulionienė-Šimonėlytė, rėmėja, Utenos apskr. Vyžuonų valsč. 1944-1949 m.

Augustas Pronckus, sukilimo dalyvis, Mažeikių apskr. Ylakių valsč. 1941 06 22-28

Vincas Ramanauskas (po mirties), ryšininkas, Lazdijų apskr. Sangrūdų valsč. 1944-1945 m.

Albinas Raulynaitis (po mirties), partizanas, Kauno apskr. Garliavos valsč. Tauro apyg. Žalgirio rinkt. 1944-1945 m.

Laurynas Saldžiūnas, ryšininkas, Ukmergės apskr. Žemaitkiemio valsč. 1944-1948 m.

Vincas Slavėnas (po mirties), partizanas, Marijampolės apskr. Kalvarijos valsč. 1945-1949 m.

Kazimieras Stanionis (po mirties), ryšininkas, Kėdainių apskr. ir valsč. 1950-1953 m.

Zosė Striukaitė, rėmėja, Utenos apskr. Anykščių valsč. 1945-1947 m.

Povilas Steponas Šeškas, karys, Biržų apskr. Papilio valsč. Vietinė rinktinė 1944 02 16 - 1944 05 15

Antanas Ulozas (po mirties), partizanas, Kauno apskr. Rumšiškių valsč. 1944 07 - 1944 11

Adolfas Valenta (po mirties), partizanas, Marijampolės apskr. Kalvarijos valsč. Kęstučio apyg. Vytauto rinktinė 1944-1947 m.

Vitalius Valenta (po mirties), partizanas, Marijampolės apskr. Kalvarijos valsč. Kęstučio apyg. Vytauto rinktinė 1944-1946 m.

Juozas Velbasas, sukilimo dalyvis, Rokiškio apskr. Panemunio valsč. 1941 06 22-28

Kazimieras Verbus, rėmėjas, Kaišiadorių apskr. ir valsč. 1952-1954 m.

Mečislovas Vitkus, sukilimo dalyvis, Rietavo apskr. Kaltinėnų valsč. 1941 06 22-28

Petras Žiupsnys (po mirties), ryšininkas, Kėdainių apskr. Krakių valsč. Lokio būrys 1947-1949 m.

(B. d.)

Atsiliepiamus apie šiuos kandidatus siųskite adresu: LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino 40, Vilnius. Pasiteirauti tel. 31 41 57.

Alfredas Ališauskas, buvęs Tomsko srities Verchne-ketsko rajono Kuzurovo kaimo tremtinys nuo 1951-ųjų, po daugelio metų lankė tremtyje žuvusio tėvo kapą ir grįždamas atsivežė sidabrinį kėnį. Jį pasodino prie Obelių muziejaus negrižusių iš tremties atminimui.

Tomsko sritis - tai vandeningos upės, platūs samanynai, atšiauri gamta. Į šias vietas nuo seno buvo tremiami ne tų politinių pažiūrų žmonės. Iš Lietuvos į šias vietas buvo daug ištremta 1941-1952 metais. Daugelis žmonių negrižo į savo tėvynę. Šis Sibiro sidabrinis kėnis, perkeltas į Aukštaitijos žemę, primins ateities kartoms apie negrižusius tėvus ir protėvius.

Andrius Dručkus
Obeliai

Negrižusiems...

1951-ųjų tremtinys A. Ališauskas su žmona Onute prie Obelių istorijos muziejaus sodina sidabrinį kėnį

Skelbimai

Birželio 22 d. Utenos raj., Suginčių seniūnijoje, Kuktiškių parapijoje (tarp Vidžiūnų ir Pelanių kaimų), bus šventinamas paminklas žuvusiems Vytauto apygardos partizanams atminti.

12 val. Kuktiškių bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios, po jų - šventinamas paminklas.

Birželio 22 d. (šeštadienį) 12 val. Pakruojo raj., Kreivabiškio dvarelyje (kelyje Pakruojis-Šeduva), LPKTS Pakruojo skyrius organizuoja LPKTS vadovybės, *Šiaulių apskrities skyrių atstovų ir Jaunimo reikalų komiteto ir komisijų narių sąskrydį*. Jis skiriamas 61-osioms Birželio sukilimo metinėms paminėti. Bus aukojamos šv. Mišios.

Kviečiame dalyvauti

Birželio 30 d. kviečiame į Dainavos apygardos žuvusiųjų už Lietuvos laisvę pagerbimą. Renginiai vyks Lazdijuose.

11-11.30 val. registracija kultūros namuose (Vilniaus g. 6),

12-13.15 val. šv. Mišios (Šv. Onos bažnyčioje),

13-14 val. ekspozicijos Rezistencijos ir tremties muziejuje (Vytauto g. 11) lankymas,

14-16 val. memorialo lankymas kapinėse,

16-17 val. oficialioji ir meninė dalis (kultūros namuose),

17 val. - vakaronė.

Kviečiame keliauti

Birželio 21 d. 10 val. - ekskursija "Kauno parkai ir šilai". Ramybės parkas, Kauno draustiniai, Girionių parkas, Pažaislis, Jachtklubas. Kaina 11 Lt.

Birželio 22 d. 9 val. - "Per Suvalkus į Žemaitiją". Obelynė - T. Ivanausko parkas, Valkų kalvos, Paukščių ir žvėrių iškamšų muziejus, "Vėrygynės" sodyba, Šv. Jono šaltinėlis, maudynės Dubysos draustinyje, Paštuvos žemės, Raudondvario parkas ir rūmai. Kaina 19 Lt.

Birželio 22 d. 6 val. - "Ryga - Saulės krantas". Ekskursija po Senamiestį. Nemo - vandens atrakcionų parkas Jūrmaloje, Akvalandija. Kaina 52 Lt.

Birželio 23 d. 15 val. - Joninės Jonų krašte (Jonavos raj.). "Briedžių medžioklėje" - po bokalą alaus (siurprizai). Slovakijos ir Kroatijos kolektyvų koncertai, Joninių misterija, grupių "B'avarija" ir "Vairas" koncertas, žaidimas "Joninių prizas", saulės pasveikinimo apeigos. Kaina 25 Lt.

Keliavusiems į dvi ekskursijas, trečia - nemokama. Būtina išankstinė registracija. Kreiptis: tel. 321593, mob. 8689 54571

Datikslinimas

Birželio 13 d. "Tremtinys" (Nr.24), straipsnyje "Dainų pynė apsupo Aukštaitiją", išibrovė netikslumas. Šventėje dalyvavo ne 150 tūkst., o 1500 choristų. Skaitytojų atsiprašome.

Ne dėl mano kaltės

"Tremtinio" 21-ame numeryje (2002 05 23) straipsnis "Laukuvos gydytoja Dalia Grinkevičiūtė" išspausdintas be nuorodos, kad yra cituojama iš Motiejaus Martišiaus straipsnio ("Tėviškės žiburiai". 2000. Nr.5). Labai atsiprašau gerb. Motiejaus Martišiaus.

Aldona ŠULSKYTĖ
Laukuva

MPĮ (Kelionės) kviečia 7-13 metų vaikus į rekreacinę-pažintinę stovyklą "Vėtrungė 2002" Birštone. Pamainų datos: liepos 2, 13, 24; rugpjūčio 4, 15 dienos.

Informacija ir registracija: 1 kab., II a., Laisvės al. 39, Kaunas, tel. (837) 321593, mob. (8689) 54571, (8685) 84981, faksas (837) 254928, el. p. cepurniene@delfi.lt

Kaune, LPKT sąjungos knygynėlyje, Laisvės al. 39, galite įsigyti naujausių knygų:

1. "Antikomunistinis kongresas ir tribunolo procesas".
2. Birutės Pečiokaitės-Adomėnienės "Likviduoti Skirmantą".
3. Antano Ruškio "Endriejavo žemė".
4. "1941 m. birželio sukilimas - tautos valios vykdymas".
5. Antano Šimėno "Bolševizmo byla".
6. "Liongino Baliukevičiaus - partizano Dzūko dienoraštis".

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Kazimiera Šiugždinienė 1914-2002

Gimė Prienų raj., Rutkiškių k., ūkininko šeimoje. Buvo aktyvi partizanų rėmėja. 1949 03 25 ištremta su 2 mažais vaikais į Irkutsko sr., Žigalovo raj., Znamenkos k.

Nuoširdžiai užjaučiame velionės šeimą, gimines, artimuosius.

LPKTS Prienų sk. taryba

Petras Zelionkas 1917-2002

Gimė Kaune. Buvo įsitraukęs į pasipriešinimo gretas. 1947 m. areštuotas. Kalėjo Vorkutos lageriuose. Grįžęs į Lietuvą vedė politinę kalinę ir apsigyveno Šiauliuose. Užaugino 2 sūnus, sulaukė 3 vaikaitių.

Amžinojo poilsio atgulė Radviliškio raj. Šniuraičių kapinėse.

Užjaučiame žmoną, sūnus, artimuosius.

LPKTS Šiaulių skyrius

Rozalija Žulpienė 1897-2002

Gimė Vieksnių valsč., Čekų k., gausioje ūkininko šeimoje. 14-os metų liko našlaitė - mirė motina. 1918 m. išteko, išsikėlė į Mažeikių valsč., Troškučių k. Augino 7 sūnus ir 4 dukteris. 1947 m. į lagerius pateko 4 vyresnieji vaikai. 1948 05 22 R. Žulpienė su 7 mažamečiais vaikais ištremta į Irkutsko sr., Taišeto raj., Suetichos gyv. Grįžo į Lietuvą 1959 m. Prisiglaudė pas sėtimus.

Būdama 105-erių, sulaukusi 23 vaikaitių ir 27 provaikaitių, atgulė Amžinojo poilsio Tirkšlių kapinėse.

Užjaučiame artimuosius.

LPKS Mažeikių skyrius

Stasys Bardauskas 1924-2002

Antrasis pasaulinis karas Stasį nubloškė Prancūzijoje, prie Lamanšo sąsiaurio - Bresto apylinkėse įvairiatautė žmonių minia, esesininkų prižiūrima, statė karinius įtvirtinimus. 1942 m. prancūzų partizanų išlaisvintas jis tapo prancūzų partizanu, 1944 m. - generolo Š. de Golio armijos seržantu. Šturmuojant Belforą neteko dešinės plaštakos. Gydėsi Afrikoje. Po 2 metų grįžo į Paryžių. Apdovanotas 4 aukščiausiais kariniais ordinais, 3 medaliais. Išvyko Lietuvon, bet Baltarusijoje 1948 12 25 areštuotas. Atvežtas į Vilniaus kalėjimą. Nuteistas 25 m., išvežtas į Vorkutą. Vėliau kaip invalidas - į Abezės invalidų lagerius. 1955 m. grįžta į Skaudvilės raj., Stulgių kaimą. Iki pensijos - daugiau nei 20 m. dirbo Tauragės paruošų kontoroje. Sukūrė šeimą. Užaugino 2 sūnus ir 2 dukras. Buvo LPKTS Tauragės sk. narys.

Užjaučiame artimuosius.

LPKTS Tauragės skyrius

Petras Algirdas Sabalys 1936-2002

Gimė Kraštyk., Anykščių apskr. Būdamas 12 m. su tėvais, sesute ir 2 broliukais išremtas į Osinko raj., Irkutsko sr. Grįžęs po 10 m. neberado gimtųjų namų, apsigyveno Klaipėdoje, vedė, užaugino 2 dukras. Dirbo Baltijos laivų statykloje. Buvo aktyvus LPKTS Klaipėdos skyriaus narys.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą ir artimuosius.

LPKTS Klaipėdos skyrius

Julius Svirskas 1927-2002

Gimė Perlojoje. LLKS Dainavos apyg. Šarūno rinktinės partizanas. Lietuvos kariuomenės kūrėjų organizacijos narys, politinis kalinys. Aktyviai dalyvavo visuomeninėje veikloje.

Palaidotas Druskininkuose, Ratnyčios kapinėse. Užjaučiame šeimą ir artimuosius.

LLKS Dainavos apygardos partizanai